

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 09.12.2019 по 13.12.2019

2019/44

Дата прийняття:	10/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	10/03/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція).
Назва:	<u>CASE OF BACAKSIZ v. TURKEY</u> (Application no. 24245/09)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на те, що він був позбавлений можливості брати участь у провадженні щодо себе після дорожньо-транспортної пригоди (ДТП).</p> <p>ДТП, про яке йдеться, мало місце у 2000 році, в результаті якого трое водіїв та їхні пасажери отримали тілесні ушкодження.</p> <p>У протоколі, складеному поліцією на місці ДТП, зазначалося, що заявник був винним у спричиненні ДТП, оскільки він виїхав на зустрічну смугу, зіткнувшись із зустрічним автомобілем.</p> <p>Проте в ході кримінального провадження заявника у 2004 році було виправдано, а одного із водіїв було визнано винним.</p> <p>Тим часом страхова компанія одного з водіїв – С. Ю., порушила цивільне провадження проти заявника та іншого водія, вимагаючи повернення сум, що були сплачені С. Ю. в результаті ДТП.</p> <p>Судове провадження було проведено за відсутності заявника, оскільки Цивільний суд (the Civil Court) не зміг встановити його місцезнаходження та вручити йому повістку.</p> <p>Заявник подав скаргу до Касаційного суду, вимагаючи скасування рішення суду першої інстанції, оскільки він дізнався про судове провадження лише тоді, коли один із його родичів, який проживав за його попередньою адресою, знайшов повістку, прикріплену до дверей.</p> <p>Заявник також стверджував, що його було повністю виправдано у кримінальному провадженні стосовно ДТП.</p> <p>Касаційний суд відхилив скаргу заявника у 2008 році, встановивши, що рішення суду було законним, і що в будь-якому випадку, Цивільний суд не був зв'язаний висновками кримінального суду. Суд також не надав відповіді на аргумент заявника про неспроможність брати участь у провадженні.</p> <p>Посилаючись на пункт 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд), заявник скаржився, що цивільне провадження проти нього було несправедливим, оскільки він не зміг взяти участі в ньому.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	10/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	10/03/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF RADZEVIL v. UKRAINE (Application no. 36600/09)
Зміст:	<p>Заявник – громадянин України, який народився у 1936 році. До своєї смерті у 2016 році він проживав у м. Одесі.</p> <p>Справа стосувалася провадження проти заявника за наїзд на пішохода, який помер від завданих тілесних ушкоджень.</p> <p>Проти заявника було порушено провадження у вересні 2002 року, після того, як він відвідав лікарню, щоб дізнатись про особу потерпілого та пояснив присутньому там працівникові міліції, що здійснив наїзд на пішохода автомобілем випадково.</p> <p>Проте, під час судового розгляду заявник заперечив, що наїхав на потерпілого, і вказав, що той раптово впав на його смугу руху після того, як зустрічний автомобіль проїхав повз них з підвищеною швидкістю.</p> <p>В грудні 2006 року заявника було засуджено за порушення правил дорожнього руху, що спричинило смерть потерпілого, та призначено йому покарання у виді чотирьох років позбавлення волі, але заявник його не відбув у зв'язку із амністією.</p> <p>Засуджуючи заявника, суд першої інстанції, головним чином, обґрунтовував своє рішення показаннями свідків. Суд також послався на твердження працівника міліції про добровільне зізнання заявника, відображене у «поясненнях», підписаних ним у відділку міліції.</p> <p>Суд оцінив твердження працівника поліції як правдиві, проте виключив «пояснення» з обсягу доказів, оскільки вони не були належним процесуальним документом.</p> <p>Подана заявником скарга на його засудження була безуспішною, так само, як і його запит про допуск двох різних адвокатів представляти його в цих провадженнях.</p> <p>Заявник подав касаційну скаргу, яка була відхилена Верховним Судом України в січні 2009 року.</p>

На підставі положень статті 6 Конвенції заявник скаржився, що йому не було забезпечено справедливого суду з таких причин: його право не свідчити проти себе не було дотримано, і йому було свавільно відмовлено у вільному виборі свого захисника. Заявник також вказував на надмірну тривалість кримінального провадження проти нього.

1. Справедливість провадження

Оцінка Суду

i) Загальні принципи

Пункт 59. Загальні принципи щодо права зберігати мовчання, не свідчити проти себе, мати доступ до захисника та зв'язок цих прав із загальною справедливістю судового розгляду у кримінальному аспекті статті 6 Конвенції можна віднайти у справі *Beuze v. Belgium* (Велика Палата, no. 71409/10, §§ 120-50, 9 листопада 2018 року).

Пункт 60. Додаткові загальні принципи щодо права на правову допомогу за власним вибором можна віднайти в рішенні у справі *Dvorski v. Croatia* (Велика Палата, no. 25703/11, §§ 76-82, ECHR 2015).

ii) Застосування цих принципів у справі

a) Право не свідчити проти себе

Пункт 61. Суд підкреслює, що вперше заявник зустрівся з міліцією 12 вересня 2002 року в лікарні, коли з власної ініціативи прийшов туди, щоб дізнатися про стан здоров'я потерпілого. Ніщо не вказує на те, що органи влади мали будь-які підстави підозрювати заявника у причетності до ДТП. Як пізніше стверджував працівник міліції Т., заявник добровільно зізнався в тому, що наїхав на потерпілого своїм автомобілем. Як би не було, зрозумілим є те, що перша бесіда заявника та працівника міліції призвела до «кримінального обвинувачення», пред'явленого йому в розумінні статті 6 Конвенції (*Ibrahim and Others v. the United Kingdom* [Велика Палата], nos. 50541/08_and 3 others, § 249, 13 вересня 2016 року; *Simeonovi v. Bulgaria* [Велика Палата], no. 21980/04, §§ 110-111, 12 травня 2017 року). Відповідно, захист, який надається згідно з цим положенням, має бути застосовним до заявника з цього моменту.

Пункт 62. Надалі Суд підкреслює, що першим слідчим заходом, здійсненим після цього, був огляд місця події цього ж дня. Зі слів заявника, він не брав участі в цьому. У протоколі огляду місця події не згадувались жодні твердження, зроблені заявником. Як вбачалося з протоколу, в ході огляду місця події не було виявлено будь-яких слідів ДТП або інших доказів, що були корисними для розслідування.

Пункт 63. Перше задокументоване самозвинувачення було зроблено заявником у поясненні, підписаному ним 12 вересня 2002 року. За твердженнями заявника, його привілейоване право не свідчити проти себе на підставі статті 63 Конституції не було йому роз'яснено. Більше того, він стверджував, що його зобов'язали підписати «пояснення», використовуючи психологічний тиск та без можливості прочитати його, оскільки він не мав з собою окулярів. Заявник також заперечив те, що він визнав наїзд на потерпілого всупереч вказаному в документі.

Пункт 64. Суд підкреслює, що твердження заявника про те, що його змусили свідчити проти себе, є доволі розпливчатим і не підтверджується будь-якими доказами.

Пункт 65. Що стосується питання, чи було належним чином роз'яснено заявникові його процесуальні права до підписання «пояснень» 12 вересня 2002 року, Суд зазначає, що цей документ містить вказівку про те, що заявник ознайомився із змістом статті 63 Конституції, якою передбачено право не свідчити проти себе. Хоча заявник стверджував, що він не мав змоги прочитати документ, факт чого не оспорювався Урядом. А також немає жодного доказу того, що заявника було ознайомлено з його правом на правову допомогу згідно з вимогами статті 59 Конституції. У «поясненні» не було такого посилання, а тому Суд буде виходити з припущення, що заявника не було повідомлено про процесуальні права.

Пункт 66. Іллічівський міський суд Одеської області визнав, що «пояснення» не було належним процесуальним документом, та виключив його із матеріалів справи. Проте незважаючи на це рішення, оспорюване зізнання мало ключову роль в оцінці відповідних фактів національними судами, враховуючи те, що Іллічівський міський суд Одеської області посилався на нього, вважаючи, що твердження відповідають іншій доступній інформації та підтверджують правдоподібність тверджень працівника міліції Т. За таких обставин ЄСПЛ вважає, що формальне виключення самовикривальних свідчень заявника не усунуло процесуальні недоліки, що мали місце на початковій стадії досудового розслідування.

Пункт 67. Залишається з'ясувати, чи підриває побічна залежність національних судів від зізнання заявника у його «поясненні» від 12 вересня 2002 року, яке було надано за відсутності необхідних процесуальних гарантій, загальну справедливість кримінального провадження проти нього.

Пункт 68. Задля цього, Суд розгляне в тій мірі, в якій вони мають відношення до цієї справи, різні фактори, що впливають з його прецедентного права та викладені скорочено у справі *Beuze v. Belgium* (Велика Палата, no. 71409/10, 9 листопада 2018 року).

Пункт 69. В цьому відношенні Суд зазначає, що ряд факторів свідчать про справедливий розгляд справи.

Пункт 70. Насамперед немає нічого, що вказувало б на те, що заявник був особливо вразливим при наданні самовикривальних «пояснень» 12 вересня 2002 року. Також немає жодних доказів того, що заявника було примушено до дачі пояснень шляхом фізичного жорстокого поводження або психологічного тиску.

Пункт 71. Суд підкреслює, що обставини, в яких оспорюваний документ був отриманий, були належним чином проаналізовані судом першої інстанції, який вирішив виключити його із обсягу доказів на тій підставі, що він не був зареєстрований відповідно до процесуальних вимог. І хоча, не зважаючи на це рішення, на оспорюване «пояснення» все ж побічно посилялись, його роль була обмеженою. Окрім цього, були й інші важливі докази проти заявника, зокрема показання свідків.

Пункт 72. Суд також підкреслює, що заявник, інтереси якого представляв адвокат за його вибором, впродовж судового розгляду мав широкі можливості оспорювати правдивість доказів та заперечувати проти їх використання.

Пункт 73. Зрештою, варто відзначити, що справа розглядалася професійними суддями на трьох рівнях юрисдикції. Національні суди приділили належну увагу всім наявним доказам та аргументам заявника стосовно будь-яких процесуальних недоліків, які він міг виявити на початкових етапах розслідування, і їхні рішення були належним чином обґрунтованими з фактичної та юридичної точки зору.

Пункт 74. Відповідно, той факт, що національні суди побічно посилялись на самовикривальні показання заявника, не може розглядатися, на думку Суду, як підрив загальної справедливості судового розгляду.

b) Право на правову допомогу за власним вибором.

Пункт 75. Суд підкреслює, що впродовж досудового розслідування та судового провадження в суді першої інстанції інтереси заявника представляв адвокат за його вибором, який також підготував та подав скаргу від його імені. Лише надалі заявник безуспішно клопотав, щоб його представляли два різних юристи 12 травня 2008 року і 26 серпня 2008 року.

Його право на вільний вибір свого захисника було обмежено, оскільки представники за його вибором були юристами, а не адвокатами зі свідоцтвами.

На думку Суду, таке обмеження на вільний вибір захисника саме по собі не може порушувати питання відповідно підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції, оскільки для забезпечення ефективного захисту особи можуть вимагатись особливі юридичні вимоги (див. *Meftah and Others v. France* [Велика Палата], nos. 32911/96 and 2 others, § 45, ECHR 2002-VII).

Пункт 76. Суд зазначає, що клопотання заявника було відхилено апеляційним судом з тих самих правових підстав, які були піддані критиці Судом у справі *Zagorodniy v. Ukraine* (no. 27004/06, §§ 36-43, 24 листопада 2011 року) (п. 53-56). Зокрема, відповідне національне законодавство було позбавлене визначеності. Проте Суд погоджується з Урядом, що обставини цієї справи відрізняються від обставин у справі, що згадується. Дійсно, заявник у цій справі мав можливість отримати правову допомогу за його вибором на найважливіших стадіях кримінального провадження. Нічого не вказує на те, що після судового розгляду в апеляції заявникові було заборонено отримати консультації у двох юристів-практиків за його вибором, які були присутні під час цього слухання.

Пункт 77. Як неодноразово встановлював Суд, дотримання вимог справедливого суду має відбуватись у кожній справі разом із врахуванням розвитку провадження в цілому, а не на основі розгляду окремого аспекту або випадку, хоча не можна виключати того, що окремий фактор або аспект може бути настільки вирішальним для того, щоб надати змогу оцінити справедливість судового розгляду на початкових етапах провадження (див. *Beuze v. Belgium* [Велика Палата], no. 71409/10, 9 листопада 2018 року, п.121).

Пункт 78. Суд не встановив жодних ознак того, що відхилення клопотання заявника про представництво його інтересів в апеляційному суді за його власним вибором практикуючими юристами негативно вплинуло на загальну справедливість судового розгляду.

у) *Висновок*

Пункт 70. Суд вважає, що в цілому кримінальне провадження проти заявника було справедливим у розумінні положення статті 6 Конвенції.

Пункт 80. Тому порушення відповідного положення Конвенції стосовно права на захист не було.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо справедливості кримінального провадження проти заявника. Порушення статті 6 Конвенції щодо надмірної тривалості кримінального провадження проти заявника.
Дата прийняття:	10/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	10/03/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF UZAN AND OTHERS v. TURKEY (Application nos. 19620/05; 41487/05; 17613/08; 19316/08) Щодо справедливої сатисфакції.
Зміст:	Справа стосувалася рішень про накладення арешту на майно заявників на тій підставі, що їхні родичі або керівники, були притягнуті до відповідальності за нецільове використання державних коштів у справі, яка стосується діяльності банку «Türkiye İmar Bankası», яка контролювалась з 1984 року групою «Uzan», банківська ліцензія якого була відкликана після того, як він зареєстрував втрати у розмірі декількох мільярдів євро. Рішенням Суду від 5 березня 2019 року в цій справі було констатовано порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності). Рішення стосувалося вирішення питання щодо справедливої сатисфакції відповідно до вимог статті 41 Конвенції.
Констатоване порушення (стаття):	Суд вирішив вилучити зі списку заяви щодо вимог справедливої компенсації матеріальної та моральної шкоди щодо порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції. Суд також встановив, що Туреччина має сплатити 20 000 євро солідарно першому та другому заявникам і 10 000 євро третьому заявникові як компенсацію судових витрат.
Дата прийняття:	10/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	10/03/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF KAVALA v. TURKEY (Application no. 28749/18)

Зміст:

Заявник у цій справі – К. народився у 1957 році та проживає в м. Стамбулі. Наразі він перебуває під вартою, і органи влади підозрюють його у спробі повалення конституційного ладу та захоплення державної влади. К. – підприємець (бізнесмен), якого було залучено до створення численних неурядових організацій та громадських рухів, сферою діяльності яких були захист прав людини, культура, суспільствознавство, історичне примирення та захист довкілля.

К. було затримано у м. Стамбулі 18 жовтня 2017 року за підозрою у спробі насильницького захоплення державної влади та повалення конституційного ладу. Обвинувачення проти нього були пов'язані із подіями в парку Гезі та зі спробою державного перевороту 15 липня 2016 року.

У травні 2013 року початок демонтажних робіт у парку Гезі – зеленій зоні в центрі Стамбула, викликав обурення екологічних активістів та місцевих мешканців, які зайняли цю ділянку. 31 травня 2013 року поліція втрутилась, застосувавши насильство.

Протести загострились у червні та липні 2013 року та поширились на декілька містечок та міст Туреччини. Четверо цивільних осіб та двоє офіцерів поліції були вбиті, а тисячі осіб зазнали поранень.

Окрім цього, впродовж ночі з 15 на 16 липня група осіб збройних сил Туреччини здійснила спробу військового перевороту, спрямованого на усунення Парламенту, Уряду та Президента Туреччини. Упродовж ночі більше ніж 250 осіб було вбито і більше 2500 осіб травмовано. Національні органи влади звинуватили у перевороті мережу, пов'язану із Ф. Гюлленом – громадянином Туреччини, який проживав у США і вважався лідером організації, яку турецькі органи влади описали як FETÖ/PDY (Терористична організація прихильників Гюллена/ Паралельна управлінська структура) («Gülenist Terror Organization/Parallel State Structure»).

З 21 липня 2016 року Уряд оголосив в державі надзвичайний стан на три місяці; який надалі був продовжений ще на три місяці Радою Міністрів під головуванням Президента.

Турецькі органи влади проінформували Генерального Секретаря Ради Європи про відступ від зобов'язань за Конвенцією на підставі статті 15 Конвенції.

31 жовтня 2017 року офіцери поліції антитерористичного підрозділу штаб-квартири служби безпеки Стамбула допитали К. у присутності його адвокатів.

1 листопада 2017 року прокуратура клопотала про поміщення заявника під варту на час досудового розслідування за «спробу повалення конституційного ладу насильницьким шляхом» та за

«спробу повалення Уряду або запобіганню насильницьким шляхом органам влади виконувати свої функції». В частині обґрунтованості підозр щодо подій в парку Гезі прокуратура стверджувала, що К. був організатором та керівником демонстрацій, які фактично були повстаннями, в яких всі терористичні організації брали участь з метою повалення Уряду.

8 листопада 2017 року К. подав заперечення на рішення про досудове тримання під вартою.

13 листопада 2017 року Другий магістратський суд Стамбула відхилив скаргу через те, що оспорюване рішення відповідало процесу та закону.

Між листопадом 2017 року та серпнем 2018 року К. безуспішно подав декілька клопотань про звільнення. Окрім того, відповідні магістратські суди за власною ініціативою декілька разів продовжували строк перебування К. під вартою.

19 лютого 2019 року прокуратура Стамбула склала обвинувальний акт щодо К. та інших 15 підозрюваних осіб, звинувачуючи їх у спробі насильницького повалення Уряду та у вчиненні численних порушень громадського порядку.

Тим часом, 29 грудня 2017 року заявник подав індивідуальну скаргу до Конституційного суду.

28 червня 2019 року рішення Конституційного суду було опубліковано. Десятьма голосами проти п'яти порушення статті 19 Конституції встановлено не було.

Суд визнав прийнятною скаргу К. щодо законності рішення про поміщення його під варту на час досудового розслідування, проте визнав відсутність порушення статті 19 Конституції. Суд відхилив скаргу щодо відсутності публічних слухань під час розгляду клопотань про звільнення з-під варту.

Конституційний суд вказав, що висновки про наявність фактичних доказів, викликаючи серйозну підозру щодо відповідальності К. і вчинення ним імовірних правопорушень впродовж подій в парку Гезі, кінцевою метою яких було повалення Уряду, не здавались ані свавільними, ані необґрунтованими.

Щодо скарги на відсутність публічного слухання впродовж розгляду клопотань про звільнення Конституційний суд зазначив, що в період між 1 листопада 2017 року та 30 квітня 2019 року заявника не було доставлено до судів, які мали прийняти рішення про продовження строку перебування його під вартою на час досудового розслідування.

Зазначаючи також, що заявник мав можливість звернутись із позовом про відшкодування шкоди, Суд, тим не менш, визнав

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	цю скаргу неприйнятною у зв'язку із невикористанням звичайних засобів правового захисту.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно відсутності обґрунтованої підозри в тому, що заявник вчинив правопорушення. Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції щодо відсутності оперативності розгляду Конституційним судом. Порушення статті 18 Конвенції (межі застосування обмежень прав) взятої у поєднанні із пунктом 1 статті 5 Конвенції. Держава-відповідач має вжити заходів для припинення перебування заявника під вартою і забезпечити негайне звільнення.
Дата прийняття:	12/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/12/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF KARTSIVADZE v. GEORGIA (Application no. 30680/09)
Зміст:	Заявник у своїй заяві до Суду стверджував про порушення його права на справедливий суд, зокрема права на допит свідків обвинувачення у зв'язку із неможливістю опитати Д. М. – єдиного прямого свідка вчинення вбивства Г. М. та потерпілого у справі про замах на вбивство Д. М., і що не було докладено належних зусиль для його виклику або отримання його свідчень іншими засобами.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо судового розгляду у справі заявника за звинуваченнями у вчиненні вбивства та замаху на вбивство.
Дата прийняття:	12/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/12/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF PIKHUN v. UKRAINE (Application no. 63754/09)
Зміст:	Заявник скаржився, що з ним жорстоко поводитися працівники міліції і що не було проведено ефективного розслідування щодо його скарг.

	<p>Окрім того, заявник стверджував про порушення підпункту «с» пункту 1 статті 5 Конвенції, оскільки суд першої інстанції продовжив 26 лютого 2010 року обраний йому раніше захід у вигляді тримання під вартою, не зазначивши причин для цього і строку завершення такого тримання.</p> <p>Пославшись на положення пункту 4 статті 5 Конвенції, заявник вказав на те, що судові слухання в районному суді 28 січня 2010 року, на якому мало розглядатися питання щодо продовження строку тримання його під вартою, відбулося за відсутності заявника та його захисника. 4 лютого 2010 року обласний суд повернув апеляційну скаргу заявника на рішення суду від 28 січня 2010 року без розгляду.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у зв'язку із жорстоким поведженням із заявником з боку працівників міліції.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з неспроможністю органів влади провести ефективне розслідування щодо скарг заявника на жорстоке поведження з ним з боку працівників міліції.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) щодо тримання заявника під вартою відповідно до рішення Ленінського районного суду м. Дніпропетровська 26 лютого 2010 року.</p> <p>Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції щодо обох рішень Ленінського районного суду м. Дніпропетровська від 28 січня 2010 року та рішення Дніпропетровського обласного апеляційного суду від 4 лютого 2010 року.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо надмірної тривалості кримінального провадження проти заявника.</p>
Дата прийняття:	12/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/03/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ROMEVA v. NORTH MACEDONIA (Application no. 32141/10)
Зміст:	Справа стосувалася рішення про позбавлення заявниці Р. пенсії за віком. 23 травня 2000 року Фонд пенсійного забезпечення та інвалідності (the Pension and Disability Fund) (Фонд) задовольнив заяву Р.

	<p>про призначення пенсії за віком. Рішення набуло статусу остаточного, Р. почала отримувати щомісячні пенсійні платежі. Проте після проведення 2007 року внутрішнього аудиту Фонд встановив, що Р. не була працевлаштована з 1963 по 1967 рік, а тому вона не пропрацювала встановлений законом мінімум – 35 років для отримання права на пенсію.</p> <p>За результатами внутрішнього аудиту було проведено перегляд справи Р. за процедурою proprio motu (за власною ініціативою). 18 жовтня 2007 року Фонд скасував рішення від 23 травня 2000 року та відмовив Р., відхиливши її заяву про призначення пенсії. З огляду на це рішення виплату пенсійних платежів Р. було припинено. Скарги Р. були безуспішними, а 2010 року Верховний суд ухвалив рішення, яким визнав рішення Фонду законним.</p> <p>У червні 2008 року Фонд ініціював цивільне провадження проти заявниці, вимагаючи повернення повної суми виплаченої пенсії за період з 5 травня 2000 року до 30 вересня 2007 року. Суд першої інстанції задовольнив позов Фонду; після відхилення апеляційної скарги Р. 8 січня 2014 року рішення суду, яким позов Фонду було задоволено, набрало законної сили.</p> <p>Надалі рішення суду було направлено до державного виконавця, який розпочав виконавче провадження проти заявника від імені Фонду.</p> <p>Р. подала скаргу з питань права, однак 28 січня 2015 року вона була відхилена Верховним судом.</p> <p>Згідно з інформацією, наданою 29 жовтня 2008 року Державним податковим управлінням (the Public Revenues Office), єдиним джерелом доходу Р. була її пенсія.</p> <p>В той час, як провадження у справі Р. щодо пенсії тривало, були прийняті законодавчі зміни в частині необхідних умов для отримання пенсії за віком. Після їх прийняття Р. звернулася з новою заявою до Фонду про призначення пенсії за віком, і 3 листопада 2009 року її заява була задоволена. Згідно з рішенням Фонду за віком Р. відповідала нещодавно запровадженій умові «вікового критерію» (на час подачі другої заяви їй було 62 роки, як і вимагалось). Імовірно, що з цієї дати Р. отримує пенсію.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/12/2019</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата набуття статусу остаточного:	12/12/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF ILIEVA v. BULGARIA (Application no. 22536/11)
Зміст:	<p>На час подій, що мали місце у справі, заявниця проживала разом зі своїм співмешканцем (партнером) у квартирі в м. Велико-Тирново. Близько 10 ранку 19 жовтня 2010 року офіцери поліції прибули до квартири заявниці, сказавши їй, що мають провести обшук. Вони не пред'явили ордера на проведення обшуку, і заявниця, з її слів, не могла зрозуміти, що офіцери поліції мають відшукати, і ким та з яких підстав проводиться розслідування.</p> <p>Обшук квартири заявниці був завершений близько 18 вечора. Після цього, приблизно до 21 вечора, офіцери поліції провели обшук приміщень компанії, якою керували заявниця та її співмешканець (партнер), вилучивши певну кількість речей у двох місцях.</p> <p>Обшуки не були проведені за попередньо наданою санкцією судді. Надалі Добрицький регіональний суд (the Dobrich Regional Court) поінформував заявницю про те, що два протоколи обшуку та вилучення від 19 жовтня 2010 року були схвалені суддею цього суду 20 жовтня 2010 року. Це підтверджувалось підписом судді у верхньому правому куті на першій сторінці протоколу разом із відбитком печатки та зазначенням дати і часу.</p> <p>Пізніше також стало зрозуміло, що органи прокуратури здійснювали розслідування стосовно заявниці та її співмешканця (партнера) провадили за фактами ухилення від сплати податків.</p> <p>Уряд надав інформацію про те, що кримінальне провадження проти заявниці та її співмешканця, в якому національний суд 2019 року постановив рішення, ще триває.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) щодо обшуку та вилучення речей 19 жовтня 2010 року.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 8 Конвенції.</p>
Дата прийняття:	12/12/2019
Дата набуття статусу остаточного:	12/03/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.

<p>Назва:</p>	<p>CASE OF ZIKATANOVA AND OTHERS v. BULGARIA (Application no. 45806/11)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарг заявників на неспроможність отримати реституцію в натуральній формі за експропрійоване майно та тривалу невизначеність у врегулюванні їх скарг щодо реституції.</p> <p>Предки заявників володіли земельними ділянками сільськогосподарського призначення у передмісті м. Софії в районі з назвою Враждебна, яке було включене до кооперативу 1950 року. Десять років потому держава експропріювала частину землі, яка попередньо належала предкам заявників, для міністерства освіти з метою створення експериментального поля для студентів і стажерів агробіологів.</p> <p>Після падіння комуністичного режиму Парламент 1991 року прийняв закон про сільськогосподарські землі, і заявники згодом подали заяви про повернення їм земельних ділянок родичів. За результатами прийняття численних рішень та етапів проваджень щодо землі, включно із діями, пов'язаними з можливою реституцією, губернатор Софійської області зареєстрував її як комунальну державну власність.</p> <p>Розгляд більшості індивідуальних заяв заявників про реституцію ще триває. Рішення, які були прийняті під час цих проваджень у 1990-х та 2000-х роках, містять як визнання права на реституцію, так і відмову в поверненні землі в натурі та рішення про виплату замість такого повернення компенсації. Деяким заявникам були повернуті земельні ділянки.</p> <p>Посилаючись на положення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном) у поєднанні зі статтею 13 Конвенції, заявники скаржилися на неможливість отримати реституцію у вигляді земельних ділянок, які належали їхнім предкам у районі Враждебна, і що в урегулюванні питання реституції довгий час панувала невизначеність.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном) стосовно тривалості процедури реституції та тривалої невизначеності, в яку було поставлено заявників.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>12/12/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>12/12/2019 (Комітет)</p>

Назва:	CASE OF MOVSUM SAMADOV v. AZERBAIJAN (Application no. 48431/11)
Зміст:	<p>Заявник, з урахуванням положень статті 6 Конвенції (право на справедливий суд), скаржився на те, що не було забезпечено справедливого розгляду його справи про адміністративне правопорушення. Зокрема, заявник вказував, що рішення національних судів не були обґрунтованими і що він не мав достатньо часу та можливостей для підготовки свого захисту; крім того, йому не надали адвоката після затримання 7 січня 2011 року, а також у суді першої інстанції під час розгляду справи про вчинення ним адміністративного правопорушення. Заявник також зазначив, що він не був присутній у судовому засіданні 19 січня 2011 року в Апеляційному суді Баку і що його було позбавлено права на допит свідків зі сторони обвинувачення в цьому суді.</p> <p>Заявник у своїй заяві до Суду скаржився, що національні суди не обґрунтували необхідності досудового тримання заявника під вартою та не навели причин продовження строку перебування під вартою надалі.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення пунктів 1 та 3 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 09.12.2019 по 13.12.2019 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2019. – Вип. 44. – 16 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,
<https://hudoc.echr.coe.int>.
2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.
3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua